

DISKUSIJA

Mr. NADA SOKOLIĆ JAMAN

STUDIJ POLITIČKIH NAUKA I JUGOSLAVENSKA STVARNOST

Ovaj je prilog koncipiran na temelju: praćenja pristupa politološkim disciplinama na ovom fakultetu, kao i na nekim fakultetima političkih nauka u svijetu; uklapanja diplomiranih politologa u praksu, sposobnosti naših bivših studenata — diplomiranih politologa, da se lako snalaze u razvojnim procesima našeg društva; te suvremenih tijekova našeg jugoslavenskog društva, naše stvarnosti — borbe za punu afirmaciju samoupravnih odnosa.

Naša jugoslavenska stvarnost (društvena, ekonomska, politička) u takvom je intenzivnom traženju adekvatnih mjera za učvršćenje samoupravnog socijalizma da bi veće angažiranje znanstvenih radnika svih naših fakulteta političkih nauka svakako predstavljalo znatan doprinos tim općim naporima. Jasno je da mi u tom smislu možemo najviše učiniti u okviru naše ustanove, ali kod toga se ne bi smjelo zapostaviti posebno važno pitanje — prožimanje politoloških znanosti s politikom, odnosno urastanje FPN u naše socijalističko društvo. Ako se ovdje postavi pitanje odnosa nauke i politike, mišljenja sam da ono ne bi trebalo biti sporno. Stručno, naučno i političko, u jednoj sveučilišnoj ustanovi koja znanstveno pristupa fenomenu političkoga, ne bi se smjelo odvajati. Naprotiv, nužno je te tri dimenzije jedne cjeline uskladiti, da teže istom cilju — samoupravnom socijalizmu. Drugim riječima, na fakultetima ovog tipa, ako želimo postići opravdanost njihova postojanja, ne možemo izdvojiti nauku od politike, jer u protivnom gubimo i onu nijansu specifičnosti koju imamo prema matičnim fakultetima filozofije, povijesti, ekonomije, prava i dr. Potrebu prisutnosti politike u politologiji opravdava i praksa drugih fakulteta: nezamislivo je studiranje ekonomije bez detaljnog praćenja ekonomskih razvojnih procesa itd., a da se i ne napominje studij prava, tehnike i svih ostalih znanosti. Ako se studij na tim fakultetima »spušta« nužno na svoja izvorišta i praksu, zašto to ne bi bio slučaj i s FPN. Ili, ako vršimo marksističku znanstvenu analizu svega »političkog« u prošlosti, zašto to isto ne bismo mogli činiti za sadašnja zbivanja. Stoga smatram da se svrsishodnost politološkog studija u našem društvu, što nota bene nije ništa novo za iste fakultete Istoka i Zapada, ne može pronalaziti uz znanstveno, a izvan sfere politike i privrede, nego samo u svemu tome zajedno. Konceptcija ovog stajališta ne trpi dvoumljenje o odnosu nauke i politike, ili strah da se znanstvenost politologije »degradira« službom političkoj praksi. Jer, prisjetimo se, riječ

je o socijalističkoj jugoslavenskoj samoupravnoj praksi (politici) koja se bazira na marksizmu. Nadam se da smo svjesni činjenice da o postavljanju studija političkih nauka prema političkoj praksi (ideji i njezinu provođenju) ovisi profil našeg studenta — politologa, da o tome ovisi i uklapanje diplomiranih politologa u naše društvo kao korisnih i nužnih stručnjaka, te da o tome u krajnjoj liniji ovisi i mjesto Fakulteta političkih nauka u budućoj reformi Sveučilišta.

Mišljenja sam da Fakulteti političkih nauka u nas nisu uspjeli postići svoju specifičnost, izdići se nad šablone »starih« fakulteta. To već potvrđuje sama glomaznost nastavnih planova i programa koja je, unatoč naporima da se otkloni, ostala uvjetovana i nedovoljnom distinkcijom između politologije i ostalih nauka. Pa ni režim studija, počev od uvjeta za upis na ove fakultete i samog tijeka studija, mislim da ne odgovara svrsi profiliranja jednog novog stručnjaka — politologa. Fakulteti političkih nauka promašili su svoj cilj ako ne daju našem društvu kadrove novih kvaliteta; kadrove koji se ne mogu zamijeniti pravnicima ili ekonomistima. Stoga je nužno nastavu i režim studija na tim fakultetima više otvoriti suvremenim društvenim tijekom, prožimati teoriju s praksom, naći svoj položaj u reciprocitetu djelovanja nauka — politika i tako stvoriti stvarnu, a ne fiktivnu specifičnost Fakulteta političkih nauka. U istom cilju, cilju stvaranja specifičnosti FPN, potrebno bi bilo realizirati što užu povezanost sa svim institucijama koje apsorbiraju diplomirane politologe, od političkih, preko kulturnih do privrednih. Jer, ne bismo se smjeli zanositi iluzijom da možemo izolirano, kao naučna ustanova relativno vrlo kratkog djelovanja, a bez konzultiranja društva u svim njegovim strukturama, dati tom istom društvu takvog stručnjaka kakvog ono nužno treba. S tim je u uskoj vezi i pitanje usmjerivanja na Fakultetu političkih nauka. Mišljenja sam da adekvatnost pojedinog usmjerenja i nastavnog plana treba odrediti upravo s obzirom na potrebe društva, a ne s obzirom na postojeći nastavnički kadar ili pak financijske teškoće, i sl.

U pogledu potvrđivanja svoje specifičnosti, a istodobno i otvaranja društvu, FPN u Zagrebu učinio je određene napore. Pozitivni su u tom smislu: djelovanje časopisa »Politička misao«, Politološko društvo, osobito njegova inicijativa da se preko politološke tribine kontaktira sa samoupravljačima iz radnih kolektiva, te povezanost III. stupnja nastave s NIŠP Vjesnik i RTV. Tu i takvu suradnju FPN s društvom nužno je podržati, ali i proširiti. Uskladiavanje nastave politoloških disciplina s potrebama društva može se postići pažljivom koncepcijom nastavnih programa, osobito izvođenjem same nastave — njezinom aktualizacijom. Dok u režimu studija ne bi bilo na odmet razmotriti formu aktivnog studija, kao i pitanje kraće prakse za apsolvente u odgovarajućim ustanovama, a u skladu s usmjerenjem koje su u tijeku studija izabrali.

Pledirajući za prožimanje politologije s politikom u uvjetima jugoslavenskog samoupravnog socijalizma, smatram da u fokus pitanja treba postaviti ne odnos te politike i politologije, nego sagledavanje nužnosti da se mladom čovjeku pruži takvo znanje koje će mu omogućiti da u svom radu znade prepoznati i odbaciti sve ono što je tuđe prirodi samoupravnih socijalističkih odnosa.